

De LIMBURGSE LONGARTSEN vinden dat de verkoop van tabak onmiddellijk moet worden verboden

Het massavernietigingswapen tabak

Vier miljoen onnodige doden per jaar, 11.000 per dag, zo veel slachtoffers maakt roken volgens dokters Thomeer, Dewaele en Van Puijnenbroek, de Limburgse Longartsen. Onbegrijpelijk dat de sigaret, die enorm kwalijke gevolgen heeft, nog steeds gewoon verkocht wordt, zo vinden ze.

Vier miljoen onnodige doden per jaar, 11.000 per dag. Het is zeldzaam, tot zelfs onmogelijk, om voorbeelden in het verleden te vinden die het spoor van door tabak geprogrammeerde dood en vernieling kunnen evenaren. Ik gebruik het woord geprogrammeerd zorgvuldig. Een sigaret is het enig consumptieproduct dat, wanneer het verbruikt wordt, zijn verbruiker doodt.' (Dr Gro Harlem Brundtland, Director-General Emeritus, WHO).

Kippen en coca-cola

In 1999 en 2000 maakten wij in België een vertrouwenscrisis door naar aanleiding van twee zaken: de aanwezigheid van dioxine in kippenvlees en het optreden van braakneiging, braken, buiklast, hoofdpijn, vermoeidheid, malaise en hartkloppingen bij schoolkinderen door het drinken van coca-cola. Ons voedsel was niet meer veilig! Kip (en haar afgeleide producten) en coca-cola waren enige tijd niet meer in de verkoopsrekken beschikbaar. Het blijft echter tot nog toe onduidelijk welke effecten de dosis dioxine in de kippen heeft op onze gezondheid. De analyse van de verantwoordelijke coladranken toonde geen stoffen in concentraties aan die een gevaar voor de gezondheid vormden. De reactie van ons land op deze gebeurtenissen werd in de internationale literatuur zelfs bestempeld als een voorbeeld van "mass sociogenic illness", een vorm van massahysterie. Zij maakten er ons attent op hoe gebrand wij zijn op de veiligheid van consumptieproducten voor onze gezondheid, milieu en omgeving.

DE LIMBURGSE LONGARTSEN

is een zogenaamde Lokale Kwaliteitsgroep ("LOK") en verenigt alle longartsen en longarts-pediateren met een praktijk in de provincie Limburg. De Limburgse Longartsen zijn Dr. Michiel Thomeer, Dr. Rik Dewaele en Dr. Ruud van Puijnenbroek.

Het consumptieproduct bij uitstek echter, tabak, dat al meer dan 100 jaar zijn verbruiker schaadt, wordt niet met een gelijk veiligheidsbeleid als de dioxinecrisis en de coca-cola "epidemie" aangepakt. Of anders: zijn wij als maatschappij bereid de gevolgen van tabak te blijven aanvaarden? Weg met dit massavernietigingswapen.

In de jaren zestig verschenen in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk de eerste studies die de schadelijke gevolgen van het tabaksgebruik aantoonde. In 1962 publiceerde het gezaghebbende Britse Royal College of Physicians een rapport dat de gevaren van roken aantoonde op basis van een studie bij Engelse artsen. Het onderzoek werd voortgezet tot 1991. Volgens het rapport sterft één op twee regelmatige rokers vroegtijdig door ziekten veroorzaakt door hun rookgedrag. Dit aantal

Deze cijfers werden nog eens bevestigd in een zeer recente studie waarbij voor 34.439 mannelijke artsen de relatie tussen mortaliteit en rookgewoonten werd onderzocht. Zij vonden dat de helft van de artsen die in 1950 nog sigaretten rookten, gestorven is door hun tabaksverslaving. Op wereldschaal wordt de sterfte aan tabaksgebruik geraamd op 4 miljoen doden per jaar (2 miljoen in de ontwikkelde landen en 2 miljoen in de ontwikkelingslanden). Tegen 2030 zullen er in de wereld jaarlijks 10 miljoen mensen (7 miljoen in de ontwikkelingslanden en 3 miljoen in de ontwikkelde landen) sterven aan tabaksgerelateerde ziekten en aandoeningen. Tabak zal daardoor het voornaamste gezondheidsprobleem in de wereld zijn (bron: www.vig.be).

20.000 doden per jaar in België

Het tabaksverbruik in België was in de laatste decennia van de 20ste eeuw verantwoordelijk voor bijna 20.000 doden per jaar. Roken is veruit de belangrijkste doodsoorzaak in België. Van de 104.897 doden in 1995 waren er 19.400 toe te schrijven aan roken, wat viermaal meer is dan het aantal doden door zelfmoord (2.155), verkeersongevallen (1.592), aids (221), moord (169), vergiftiging (81), brand (110) en vliegtuigongelukken (16) samen (bron: www.vig.be).

De coca-colacrisis en de dioxinecrisis brachten een ongeziene massahysterie en een resem veiligheidsmaatregelen teweeg. Maar een massavernietigingswapen als tabak kan blijkbaar niet rekenen op een soortgelijk veiligheidsbeleid

wordt bevestigd in een andere studie, die ook het verlies aan levensverwachting van rokers berekende ten gevolge van hun tabaksgebruik: rokers verliezen gemiddeld 16 jaar: 20 tot 25 jaar in de leeftijdscategorie 35-69 jaar en 5 tot 10 jaar op oudere leeftijd (70 jaar en meer).

Ook in Vlaanderen werd op basis van de algemene sterftcijfers de sterfte aan tabaksgebruik berekend. In 1998 kon in Vlaanderen 1 op 3 sterfgevallen bij mannen (of 8.457 doden) worden toegeschreven aan tabaksgebruik. Voor vrouwen bedroeg dit 1.026 doden of ongeveer 1 op

25 sterfgevallen. De sterfte veroorzaakt door roken treft momenteel vooral mannen. Het lage aantal overledenen bij vrouwen is een weerslag van het tabaksgebruik bij vrouwen 20 à 30 jaar geleden. Door de veranderde rookgewoonten is de sterfte ten gevolge van het roken bij mannen van middelbare leeftijd gedaald, terwijl ze bij vrouwen geleidelijk toeneemt. Indien het tabaksgebruik bij vrouwen blijft stijgen en vrouwen eenzelfde rookgedrag vertonen als mannen, dan zullen zij nog in de huidige eeuw in dezelfde mate door tabaksgerelateerde ziekte en sterfte worden getroffen als mannen (bron: www.vig.be).

Relatie tabak en kanker

Tabaksrook is een oorzaak van kanker en bevat meer dan 50 carcinogene stoffen, waarvan de polyaromatische koolwaterstoffen en de nitrosamines de krachtigste kankerverwekkers zijn. Mond- en neusholten, slokdarm en longen, die rechtstreeks in contact komen met tabaksrook, lopen een hoger risico op het ontwikkelen van kanker. Negentig procent van de kankers in deze organen worden veroorzaakt door tabak. Tabak is de belangrijkste oorzaak van longkanker. Daarnaast is de kans bij rokers op het ontwikkelen van baarmoederhals-, alvleesklier-, nier-, maag- en hematologische kanker 50 tot 200% hoger in vergelijking met niet-rokers.

Roken is behalve voor kanker ook verantwoordelijk voor een aantal andere zeer ernstige ziekten, waaronder hart- en vaatziekten en obstructieve longaandoeningen, zoals astma en chronische bronchitis. Het risico op longkanker hangt af van de dagelijkse consumptie, de duur en de diepte van het inhaleren. Voor doorsneerokers is het risico om longkanker te krijgen 20 keer hoger dan voor iemand die niet rookt. Een gedwongen meerooker (die zelf niet rookt maar wel tabaksrook inademt die in de omgeving aanwezig is) loopt 15 tot 20% meer risico om tijdens zijn leven longkanker te krijgen dan iemand die er niet aan blootge-

steld is. Stoppen met roken vermindert het risico op longkanker of andere kankers aanzienlijk, maar zelfs na 10 jaar blijft het risico groter dan bij mensen die nooit gerookt hebben.

Arme mensen roken het meest. Zij krijgen te maken met ziekte en zware gezondheidskosten, waardoor hun armoede nog vergroot. Een vicieuze cirkel dus. Het fenomeen is schrijnend in de derde wereld, maar ook in België is er een verband tussen sociale status en roken. Er zijn wereldwijd 1,3 miljard rokers en acht op de tien van hen wonen in de ontwikkelingslanden. Zij besteden hun schaarse geld aan tabak en niet aan andere basisbehoeften zoals voeding, scholing, huisvesting of gezondheidszorg. Ook in België hebben rokers een uitgesproken sociaaleconomisch profiel. Hoe hoger het inkomen en hoe hoger het opleidingsniveau, hoe kleiner de kans op roken. Uit de gezondheidsenquête in 2001 bleek dat bij de hoger geschoolden 22 procent rookt. In de andere categorieën was dat 25 tot 30 procent. Bij de goed verdienenden rookt 24 procent, bij de minder riant betaalden is dat 31 tot 33 procent. Alleenstaanden, zieken en gehandicapten zijn vaker roker. 33 procent van de armere vrouwen blijft doorroken tijdens de zwangerschap. Bij de beter gesitueerden is dat maar 7 procent. Sociaal beïnvloed rookgedrag vormt zich al op de schoolbanken. Het grootste aantal adolescenten rokers vind je in het beroepssecundair, het kleinste in het algemeen secundair. (T.Ysebaert, *De Standaard*, 29 mei '04, www.WHO.int).

Wat nu?

De Stichting tegen Kanker (www.kanker.be) toont ons deze week in hun enquête dat de frequentie van het roken in België stijgt. Dit willen we niet aanvaarden. Om de risico's op kanker door roken te verminderen, is er maar één oplossing: verbied de verkoop van tabak. Tabak is een giftig consumptieproduct en moet uit de verkoopsrekken worden gehaald. Weg met dit massavernietigingswapen.

Mogen we alstublieft onze kleren aan houden?

Kunstenaar Spencer Tunick sloeg afgelopen maandag weer toe in het Australische Sydney: ruim vijfduizend mensen poseerden er naakt voor het beroemde operagebouw (DM 2/3). Carola Long is geen fan van de artistieke foto's en zijn naakthappenings. 'Ik ben stomverbaasd dat iemand zomaar durft te denken dat je kleren uittrekken emanciperend is.'

CAROLA LONG

is anti-massanaaktheid. Ze is columnist van *The Independent*.

Ik weet wat ik behoort te denken over de jongste installatie van Spencer Tunick, een bijeenkomst van 5.200 mensen op de trappen van het Sydney Opera House. Ik zou gecharmeerd moeten zijn door die ontroerende demonstratie van rauwe menselijkheid, mannen en vrouwen die zich ontdoen van elke schijn en illusie en zich kwetsbaar en als gelijken opstellen. Jammer genoeg is wat ik echt denk (en een steekproef geeft aan dat ik niet alleen ben): jakkes, doe die kleren weer aan.

De aanleiding voor de installatie is zonder twijfel lovenswaardig: ze was een ruggensteun voor het carnaval van de homo's en lesbiennes in Sydney, en zoals Tunick stelde "is het feit dat homoseksuele mannen en vrouwen naakt naast hun heteroburen liggen een krachtige boodschap aan de wereld dat de Australiërs voor een vrije en gelijke samenleving zijn". Maar in alle eerlijkheid: is het zicht

van duizenden naakte lichamen, die er van op een afstand uitzien als kleine roze wormpjes om aan een vishaak te hangen, de beste manier om een politiek en artistiek statement te maken? Massanaaktheid is toch niet meer dan een goedkope en lichtjes wansmakelijke manier om de aandacht te zoeken?

Ondergoed

Niet iedereen denkt er zo over, want elke keer weer vindt Tunick vrijwilligers voor zijn naakthappenings, en openbare naaktheid is weer in volle opmars. Hopen vrouwen zijn bereid om mee werken aan de bizarre neiging van stylist Gok Wan om op tv tot hun ondergoed te strippen. Het is ronduit verbijsterend dat mensen oordelen dat zijn ideetje - je kleren uittrekken voor een winkelcen-

trum vol dommeriken die voor een gratis bon evengoed zouden staan juichen bij een publieke executie - emanciperend en bevrijdend zou zijn.

Gimmick

En dan zijn er groeperingen zoals *Breasts Not Bombs*, die naaktheid beschouwen als een politiek instrument, de mannen en vrouwen die de Atlantische Oceaan naakt over roeien voor een goed doel, en vorig jaar nog de kalender met studenten van Oxford University in adamskostuum. Ooit was het wellicht een feministisch statement, nu is het niet meer dan een gimmick.

Eigenlijk zit er meer vrijheid in het dragen van kleren dan in naakt rondlopen, want die kleren kun je zelf kiezen

Misschien werpen de uitspraken van een man die deelnam aan het 'event' van Tunick wat licht op de achterliggende motivering. Hij zei dat als iedereen naakt is, "je het gevoel hebt dat je kleren aan hebt omdat iedereen er hetzelfde uitziet". Nog los van het feit dat een snelle blik op de naakte horden aantoonde dat mensen in meer vormen en gedaanten komen dan de inhoud van een korf met organische groenten: sinds wanneer is het oké dat je er hetzelfde uitziet?

Een van de prettige kanten van kleren (behalve de duidelijke praktische voordelen) is de mogelijkheid om je te onderscheiden. Publieke naaktheid wordt ook geafficheerd als een vorm van bevrijding, een kans om je ware zelf te etaleren, maar die schuilt toch in de persoonlijkheid van een mens, en niet in de vorm van je borsten? Eigenlijk zit er meer vrijheid in het dragen van kleren, want je kunt ze zelf kiezen, terwijl je min of meer vastzit aan het lichaam waarmee je geboren wordt. Interessante kleren bieden je de gelegenheid om uit te drukken wie je echt bent en uit te stijgen boven de genetische loterij.

Het is zelfs niet het 'lichaamsfascisme' dat me zo tegen de borst stuit aangaande gratuite naaktheid - het beeld van een perfect gevormde Kate Moss die gynaecologische poses aanneemt in het jongste nummer van *LOVE* was al even stuitend. Nee, mijn bezwaar is het feit dat gewoon je kleren uittrekken nog altijd aangevoerd wordt als een politiek statement, terwijl we het allemaal al eerder gezien hebben. Het is niet omdat het groots is, dat het ook slim is.

LEZERSBRIEF

Belgische wet nodig voor termijn dvd-releases

Alice in Wonderland, de langverwachte 3D-film van Tim Burton, kreeg de laatste weken heel wat pers-aandacht. Eerst kwamen de berichten uit de US en Engeland, later uit de rest van Europa, tot ook de Belgische bioscoopuitbaters dreigden met een boycotactie. Daarmee protesteren de uitbaters tegen de beslissing van de film distributeur van Walt Disney Studios om de dvd van *Alice* vroeg uit te brengen.

De dalende verkoop van dvd's heeft ongetwijfeld meegespeeld in de beslissing van Walt Disney. Het wil dvd's en BluRay's van nieuwe films voortaan sneller na de cinemarelease op de markt brengen. Daarbij vergeet Walt Disney één ding: als films een succes worden, dan is dat vaak enkel en alleen dankzij de marketing en de hype die rond de bioscooprelease ontstaat. Gemakkelijkshalve vergeten ze ook dat de filmsector niet alleen draait op grote spelers, maar ook op onafhankelijke filmmakers en producenten die het echt nodig hebben om hun film te laten 'groeien' in de zalen. Walt Disney zelf kiest zijn partners trouwens bij voorkeur uit die groep van onafhankelijke partijen. Het schiet met deze beslissing dus eigenlijk in zijn eigen voet. Ook Tim Burton maakt deel uit van die groep onafhankelijke producers. Na de aankondiging van Walt Disney dat de dvd-verkoop van Burtons *Alice in Wonderland* al twaalf weken na de cinemarelease start, beslisten de belangrijkste Europese bioscoopuitbaters om de film gezamenlijk te weigeren in hun zalen. Uiteraard zijn bioscoopuitbaters niet tegen de verkoop van dvd's. Ze beseffen maar al

te goed dat producenten, dankzij die extra inkomsten uit dvd-verkoop, hun volgende film kunnen financieren - voor de bioscoop. Maar de economische gevolgen van een versnelde dvd-release zijn niet min voor bioscoopuitbaters. Veel onder hen hebben de laatste jaren aanzienlijke investeringen gedaan om hun zalen uit te rusten met digitale en 3D-technologie. Bovendien gaat ongeveer 50% van de inkomsten uit de ticketverkoop van de bioscoopuitbaters naar de distributeurs, waardoor een nieuwe film pas na enkele weken in de zalen rendabel wordt. De uitbaters vrezen nu dat een deel van hun bezoekers de dvd-release zal afwachten, en dat het precieze financiële plaatje er nog grimmiger zal gaan uitzien.

In Frankrijk en Duitsland stelt het probleem zich niet: daar verplicht de wet een termijn van 4 maanden tussen film- en dvd-release, en dus is Disney daar wel verplicht te wachten. België heeft zo'n wetgeving niet: hier heerst een gentlemen's agreement. Helaas lijkt dit vandaag nog weinig in te houden. Ik wil bij deze dan ook een oproep doen aan de overheid om haar verantwoordelijkheid op te nemen. Zorg ervoor dat er in België ook regels worden ingevoerd voor de termijn van dvd-releases. We hebben al bioscopen zien verdwijnen. Laat dit niet zo lang aanslepen tot het Belgische bioscooplandschap een flauw afkooksel wordt van wat het ooit geweest is. Als er niet wordt ingegrepen, dan lopen we het risico dat de bioscoopzaal als culturele ontmoetingsplaats voorgoed verdwijnt.

Nico Simon, CEO Utopolis Benelux